

**Møte for lukkede dører
fredag den 28. juni 1957 kl. 10.**

President: Langhelle.

Dagsorden:

1. Innstilling fra utenriks- og konstitusjonskomiteen om økonomisk samarbeid med Finland i de nordlige områder (innst. S.B.).
2. Innstilling fra utenriks- og konstitusjonskomiteen om overenskomster med fremmede makter inngått i 1956 (innst. S.C.).
3. Innstilling fra finans- og tollkomiteen om tollavgifter fra 1. juli 1957 (budsjett-innst. S. nr. 184).

Presidenten: Presidenten foreslår at møtet holdes for lukkede dører - og anser det som bifalt.

Presidenten foreslår videre at Regjeringens medlemmer samt de i forretningsordenens § 54 nevnte funksjonærer og dessuten under behandlingen av sak nr. 1 og 2 fungerende byråsjef Koren fra Utenriksdepartementet gis adgang til møtet - og anser det som bifalt.

Sak nr. 1.

Innstilling fra utenriks- og konstitusjonskomiteen om økonomisk samarbeid med Finland i de nordlige områder (innst. S.B.).

Saken i sin alminnelighet ble undergitt debatt.

Klippenvåg: Jeg har ikke noe å bemerke til den foreliggende melding og innstilling. Det jeg har lyst til å komme inn på, er at det i løpet av de siste 14 dager har vært et nytt forhandlingsmøte borte i Helsingfors, og jeg vil spørre den av statsrådene som kjenner saken best, hva man der kom fram til. Etter de avismeldinger som er kommet ut, får man nærmest det inntrykk at man nå er på god vei til å begrave hele spørsmålet om en treforedlingsfabrikk oppe i Øst-Finnmark. Jeg har for meg et nummer av «Nordlys», datert mandag 24. juni i år, hvor en av dem som var med i disse forhandlingene, konsulent Austvik, bl.a. uttaler:

«Jeg vil med en gang si at dette ennå ikke er noen opplagt sak og rent teknisk blir det et lite anlegg i forhold til det man før hadde planer om. Under forhandlingene i Helsingfors ble det utelukkende tatt opp tekniske spørsmål, og jeg vil understreke at det

ennå ikke er avgjort om dette finsk-norske samarbeidet kommer i stand.»

Og han sier til slutt:

«Men som sagt ingenting er endelig avgjort, og foreløpig er det ingen grunn til overdrevet optimisme. Vi får bare håpe at det nå går bra med forhandlingene på regjeringshold.»

Nå er jo denne sak hemmelig, og det er kanskje grunnlag for det. Men etter det som flere aviser har skrevet, har en nærmest inntrykk av at avisene er meget bedre orientert om dette spørsmålet enn faktisk mange av oss som sitter i Stortinget er. Det er selvfølgelig riktig at man til en viss grad skal behandle denne sak med forsiktighet, men da bør det etter min mening sendes ut skikkelige redegjørelser fra de forhandlere som har vært til stede på møtet, slik at i første rekke de som bor i disse strøk og med en viss interesse ser fram til at det skal bli noe her, kan få noenlunde skikkelige opplysninger om hva det dreier seg om, hvor langt man er kommet, og hvordan det hele ligger an. Det skaper ikke noe godt for saken at det i én avis er optimisme, i en annen avis igjen ser man veldig svart på den, og det er ikke bra at de som har vært med på forhandlingene, enkeltvis gir uttrykk for forskjellig oppfatning fra det møte som har vært holdt.

Jeg vil foreløpig bare si dette, og jeg vil spørre den av de to statsrådene som kjenner saken, om hvordan det ligger an med forhandlingene nå. Er det noen mulighet for at det kan bli noe ut av dette? Og, bortsett fra dette med fabrikken, har man tatt opp noen av de spørsmål som Nordisk Råd var inne på, spesielt spørsmålet om kommunikasjonene fra Finnmark over til Finnland? Jeg ville gjerne ha rede på det.

Utenriksminister Lange: Jeg synes i likhet med hr. Klippenvåg at det er uheldig at enkelte av dem som har deltatt i disse forberedende og fortrolige forhandlinger, uttaler seg til pressen på den måten som her er skjedd. Det som er blitt det foreløpige resultat av de forhandlinger som har vært ført i Helsingfors, og som bare har dreiet seg om et del-problem, nemlig om mulighetene for å anlegge en treforedlingsbedrift i Finnmark, basert på råstoffleveranser fra Enare-traktene, er ikke særlig oppmuntrende. Den virkemengde som man fra finsk side er villig til å garantere leveranse av, vil ikke skape grunnlag for en bedrift som vil bli tilstrekkelig stor til å kunne være lønnsom. Det som må til for at denne sak skal kunne løses, er for det første at man fra finsk side er villig til å garantere et større kvantum trevirke, og for det annet at man fra finsk side er villig til å akseptere en lavere pris for dette trevirket enn hittil har vært tilfellet. Det som gjør det vanskelig, er at man får inntrykk av at man fra finsk side ikke er interessert i noen bedrift, at man fra finsk side primært er interessert i å få bedre veiforbindelse vestover og skipingsmuligheter for finsk virke fra norske havner, mens vår interesse jo er å få et samarbeid om foredling av virket, noe som ville skape

økte sysselsettingsmuligheter i Finnmark, og da i Øst-Finnmark først og fremst.

Men jeg anser ikke dette som det endelige resultat. De forhandlinger som har vært ført, må vurderes fra norsk side, og det vil bli gjort når alle dokumenter foreligger, og så får man ta standpunkt til om saken skal tas opp på det politiske plan og ses i sammenheng med andre problemer som ikke har vært drøftelse i denne omgang. I Finnland er man interessert i muligheten av kraftleveranse fra norsk side til det finske samkjøringsnett, og man er interessert i veiprosjekter andre steder enn her i Pasvikområdet. Alle disse ting må vi avklare etterhvert og da til slutt se i sammenheng.

Reidar Carlsen (komiteens ordfører): Jeg tror ikke det er noe å føye til det som utenriksministeren alt har sagt. Men jeg vil gjerne ha sagt i forbindelse med denne sak at det må være en nordisk interesse å trekke Finnland vestover, og her vil jo det Norge eventuelt kan by i et slikt samarbeid, ha stor betydning. Det er ingen tvil om at også Narvik vil kunne få stor betydning som utskipningshavn for Finnland. Arbeidet med det spørsmål bør tas opp, muligens i Det Nordiske Råd, men det bør iallfall tas opp. Jernbanen mellom Narvik og riksgrensen bør ikke brukes til å dekke bare svenske interesser, hvis der også finnes finske interesser. Jeg vet at det spørsmål er tatt opp, og jeg vil nytte anledningen til å henstille til dem som arbeider med denne sak, enten det er på departementalt plan, på regjeringsplan eller i Det Nordiske Råd, å være oppmerksom på saken i dens fulle bredde, ikke bare når det gjelder interessene i Øst-Finnmark, men også lenger syd.

Utenriksminister Lange: Etter møtet i Det Nordiske Råd og etter at den rekommendasjon fra Det Nordiske Råd som er omtalt i meldingen, var vedtatt, ble de tilstedeværende regjeringsrepresentanter enige om at ansvaret for opplegget av forhandlinger om hele komplekset - altså også om de problemer som sakens ordfører nå berørte - skulle ligge hos den finske regjering, så det er derfra initiativet må komme for de videre forhandlinger om dette større saks kompleks.

Komiteen hadde innstillet:

St.meld. nr. 41 for 1957 - om økonomisk samarbeid med Finnland i de nordlige områder - legges ved protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Sak nr. 2.

Innstilling fra utenriks- og konstitusjonskomiteen om overenskomster med fremmede makter inngått i 1956 (innst. S.C.).

Komiteen hadde innstillet:

Utenriksdepartementets melding til Stortinget om overenskomster med fremmede makter inngått i 1956 - vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.